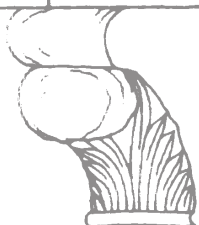

Петар Сарић
И ВРЕМЕНУ СЕ ЗАТУРИО ТРАГ

vukoticmedia.rs

Петар Сарић

И ВРЕМЕНУ СЕ ЗАТУРИО ТРАГ

Отворена и затворена
писма са Косова

M
Vukotić
Media

ЕТО ШТА УЧИНИ ВРЕМЕ

Петар Сарић, један од најзначајнијих српских писаца нашег времена, писао је ова писма тридесет година. Сарић је свој књижевни век провео на Косову, где и данас живи. Пишући писма није ни помишљао колико је важно и где их пише и кад их пише и ко их пише, а камоли да исписује књићу која се писала и казивала сама.

Писма је дашумирао и остраничавао, али шок времена их је и антиципирало и обестраничавао и разашљао и тамо где нису упућивана и онима којима нису била намењена.

Везана за одређене личности и околности, време их је ослобађало и од тих личности и од тих околности и премештало међу веродостојна сведоченства у лешојису вечности. Упућена примаоцима на кућне адресе стижу и данашњим читаоцима и „далеком неком поколењу.“

Матија БЕЋКОВИЋ

НА ПОЧЕТКУ

Као на крају

Много касно схватио сам да су ме ова писма, у одбијању да буду написана, све време заваравала, да су се поигравала са мном, подсмевала се мојој наивности.

А да сам се задесио било где, а не на Косову, да се тамо дешавало, и да се дешава, исто што се дешавало, и што се дешава, овде, верујем да писама не би ни било. Јер, у писму (и не само у њему), колико год се томе опирали, често више пишемо о себи но о ономе о чему пишемо, или о ономе о коме пишемо; па је, између писма и аутобиографије, разлика мала, или је уопште нема. А биће да је свака аутобиографија „трач о самоме себи, нека врста књижевног стриптиза“.

(Л. Блашковић)

Али, бити ту где си, више у злу но у добру, и остати по страни, оглушити се (као да ниси био где си био, као да није било што је било, као да није шта јесте), очигледно, било је немогуће.

Зато, ова писма, и онда кад су писана, нису пристајала на све што сам, и како сам, њима намеравао; хтела су, не питајући, да буду таква; као да их је неко други писао.

У коју год књигу или текст, о односима Срба и Албанаца, завириш, испада да се у њиховој међусобној нетрпељивости, старијој од њих, много шта дешавало и мало шта мењало. Док смо ми овамо а они онамо, као да од мржње и убијања нема пречег, и хуманијег, чина. И за све то, и код њих и код нас, лако је налажено оправдање. И више смо знали о њима но о себи; и више су знали о нама но о себи...

Отуда, скупљајући писма ради објављивања (нека су обелодањена кад су настала) и ређајући их по времену писања, схватио сам колико њихово публикување – као да, у свом повратку, не носе никакву новост – може бити бесмислено... Кад исцури што си целог живота љубоморно чувао и чему си раширених руку припадао, кад се свему изгуби ред и на ветрометини останеш сам, и од себе уплашен, деси се да ти, и најближи, окрене леђа. Нађеш се са истином с којом се ниси сретао. Ко успе да подиђе тој истини, и у свему јој угоди, умислио је да ју је надмудрио, и да се од ње одбранио. Све је с њом, као после опште несреће, почетак. Као да си, овако одрастао, тек рођен. Као да наново настаје свет.

У том трагању и батргању – на која се, поремећеног ума, привикавам – наилазим на песму „Заборавите ме на мору“ Теа Ангелопулоса. И застајем:

Свако вам добро желим, али не могу да путујем уместо вас.

Ја сам овде само у пролазу.

Све што дотакнем истински ме боли а и не припада ми.

Увек се нађе неко ко каже „то је моје“.

Ја ништа немам, рекох једном, охоло.

Сад схватам да ништа доиста значи ништа.

Немам више ни имена
па каткад морам да га тражим.

Дајте ми предео да га гледам.

Заборавите ме на мору.

Свако вам добро желим.

(Као да и Ангелопулос има неко своје Косово.)

И схватам да постоје несреће којима се може доскочити само ако одступимо и, на миру, спознамо њихову ћуд; ако разумемо да оне нису ништа ново, и да нису само наше.

А дописивања појединим писмима – реч је о деловима изјава или текстова угледних интелектуалаца, писаца, новинара, важних политичара,

најчешће оних са Запада – преузета су тек кад су се писма (писана пре неколике деценије, године, или недавно) наша заједно; и кад се показало да су те изјаве, нашавши се уз писма, заличиле на њих, као да су њихов део. И да је свако од тих писама могло бити написано данас.

Као да време, вртећи се у круг, само себе поништава.